

EDINOST

Posamezne številke zastarele 20 vin. Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 30 vin; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila, oglasi denarnih zavodov mm po 30 vin; oglasi v tekstu lista do pet vrst K 30; vsaka nadaljna vrsta K 3. — Mali oglasi po 8 vin. beseda, najmanj pa 80 vin. Oglase sprejema inšeratski oddelek „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Uprava in inšeratski oddelek se nahajata v ulici sv. Frančiška As. št. 20. Poštoupravniški račun št. 841.652. — Posamezna številka izven Trsta in okolice: 12 vinarjev.

Zhaja vsak dan zjutraj, tudi ob nedeljah in praznikih. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20; I. nadst. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrančiskan pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorcijski lista „Edinosti“. — Tisk tiskarna „Edinosti“. — Telefon uredništva in uprave št. 11.57. — Naročnina znaša: Za celo leto K 40.—, pol leta K 20.—, tri mesece K 10.—, za nedeljsko izdajo za celo leto K 8.—, pol leta K 4.—. — Posamezna številka v Trstu in okolici: 10 vinarjev.

Nemčija sprejema vse Wilsonove zahteve.

Nemška vlada jemlje na znanje Wilsonov odgovor. — Za mir se pogaja nemški narod. — Nemška vlada pričakuje od Wilsona pogoje za premirje.

BEROLIN, 27. (Kor.) Wolffov urad poroča: Nemška nota v odgovor Wilsonu se glasi: „Nemška vlada je odgovor predsednika Zedinjenih držav vzela na znanje. Predsednik pozna globokosežne izpremembe, ki so se izvršile v nemškem življenju in se izvršujejo. Mirovna pogajanja vodi ljudska vlada, ki ima dejanski in ustavni odločilni oblast v svojih rokah. Njej so podrejene tudi vojaške oblasti. Nemška vlada pričakuje sedaj predloge za premirje, ki naj uvede mir pravičnosti, kakor ga je označil predsednik v svojih izjavah.“

DR. SOLF, državni tajnik zunanega urada.

ZVEZNA ARMADNA POROČILA. AVSTRIJSKO.

DUNAJ, 27. (Kor.) Uradno se poroča: 27. oktobra: Italijansko bojišče. — Na planoti Sedmerih občin je sovražnik včeraj zopet izvršil celo vrsto močnih delnih sunkov, ki smo jih vse odšli v boju iz bližine ali s protinapadom. Nadaljni uspešni polzskusi so se izjalovili že v našem odbojnem ognju. Sovražnik je imel velike izgube. V zvezi z vzhodno Brente se nadaljuje bitka z nezmanjšano srditostjo. Boj je divjal ves dan. V okolici Col Caprila je sovražnik začel pripravljati pridobitve popolnoma izgubili z našimi protisunkom. Asolone je po sreditu boju četrta divizija zopet zavzeta z naskokom. Naši protisunkovi zastavljeni bataljoni so v večernih urah dospeli do vzhodne kope; ponoči smo zavzeli tudi kope. Ponočni polzskusi Italijanov, da bi se razširili v okolici Fontane Secche, so ostali brezuspešni vzhodno zastavljeno pehoto in artiljerijo. Tudi na pobojnih Mozeh Spinnaze je vztrajnost naših vrhlov volkovi pripravila sovražnim napadom isto usodo, kakor prejšnji dan. Kar ustvarjajo naše čete, se zaostaja v našem za vojni dejanj v prejšnjih bitkah. Naj bi bili vsi naši narodi, katerih usoda je danes bre, različne odvisna od dogodkov na fronti, primerno hvalajli našemu vrlenu vojaštvu! — Na Plavi se je včeraj nadaljeval artiljerijski boj. Ponoči se je pričel na obeh straneh Montella na veliko zastavljeni ententni napad. Na točkah, na katerih je sovražnik mogel prestopiti na levi breg, se vrše srđiti boj.

Balkansko bojišče. — V Srbiji se naše kraljeve vrše po načrtu. Kragujevac smo v boju zadnjih strah prepustili sovražniku. V Albaniji nič posebnih dogodkov.

Načelnik generalnega štaba NEMSKO.

BEROLIN, 27. (Wolff). Veliki glavni stan, 27. oktobra 1918.

Zapadno bojišče. — Armada kraljeviča Ruprehta: Na Flandrakem nič posebnih bojnih dejanj. Sovražnik nadaljuje razdevanje belgijskih krajev za fronto. Prebivalstvo v Worteghemu in Iznyghemu, ki je pri obstravljanju z ročnimi granatami pobegnilo v kleti, je večinoma poginilo. Južno Skalde smo s protinapadom zavrnili močne sovražne napade med Farnsom in Artresom. V detahlijskih napadih je nasprotnik vdrl v Englefontain in Heccue; iz Heccua smo ga zopet pregnali s protisunkom. — Armada nemškega cesarjeviča: Od Oise do Aisne je Francoz nadaljeval svoje napade. Na obeh straneh Orignya smo jih odbili od naših črt. Nasprotnika, ki je pri Pleine-Selvi vdrl v črte postojanke, smo zaustavili na vrhu severno kraja; njegovi polzskusi, da bi odstop z napadi v severni smeri podri našo fronto, so se izjalovili ob najtežjih sovražnih izgubah. Origny in vrhove jugovzhodno odtod smo vzdržali. Mnogoštevilne sovražne oklopnjake smo razdeljali. V serskem odseku so sovražni sunki iz Mortiera zastali pred našimi črtami. Srđite napade proti odseku ob Souchi med Froidmouton in Pierrepontom so zavrnili poznanjski in viterberski polki. Na obeh straneh Sissonne je bila včeraj sovražna pehota nedelavna. Na vrhovih zapadno Aisne je naš kraljevi protisunek proti Sakkenu gozdu, naletel na močne napade, ki jih je sovražnik zastavil z dalekoosežnimi cilji med Nizy le Comto in Aisno. Ze pri prestopu gričevja severozapadno Nizy le Comta je sovražnik v našem obrambnem ognju imel težke izgube. Tu in zapadno Bannogna so se sovražni napadi popolnoma izjalovili. V soteskovitem in gozdovitem ozemlju zapadno Aisne so srđiti boji trajali ves dan; do večera so se odločili nam v prid. Končali so se nekako v črti ceste Bannogne —Chateau Porcien in pri Herpyju. — Na fronti ob Aisni in pri Gallwitzovi armadi na obeh straneh Moze nobenih večjih bojnih dejanj.

Jugovzhodno bojišče. — Kretnje v zadnjih črtah se vrše po načrtu. V uspešnih obrambnih bojih pri Kragujevacu in Jazodini so zadnje čete zavarovale umik naših glavnih sil.

Načelnik generalnega štaba armade na bojišču.

SOVRAŽNA URADNA POROČILA. Francosko uradno poročilo.

25. okt. — Med Oise in Serto smo nadaljevali napade z uspehom. Francoske čete širijo svoje napade severno Villers le Sec in so se polastile pristave Ferri-Villers le Sec. Omenjeno pristavo smo zavzeli kljub odporu Nemcev, ki so večkrat napadli brez uspeha; zavzeli smo tudi različna močno utrjena oporišča. Do sedaj je bilo javljenih 820 nemških ujetnikov. Na serski fronti se je posrečilo Francozom, prekoračiti reko med Creyjem in Mortiersom in se ustaliti na širini enega kilometra na severnem bregu. Vzhodno Souche so bili srđiti boji ugodni za Francoze. Pomaknili so svoje čete popolnoma do roba Ferme Caumont, vzhodno Veslesa in Pierrepont. Obe te dve vasi ste v francoskih rokah. Število ujetnikov znaša sedaj nad 250. Bitka je bila ves dan zelo srđita. Zjutraj so Francozi po močni artiljerijski pripravi in podpirani z oklopnjaki napadli močno zgrajene nemške obrambne naprave. Na levem krilu se jim je posrečilo, da so prodrli v gozdovito ob cesti iz Sissonne v La Selve. Na vzhodu so v težkih bojih zavzeli Le Petit St. Quentin in dosegli pot, ki veže to vas z Bannognom in Recourvenac. Južni rob te vasi in Me Ferme sta v naših rokah. Na desnem krilu so Francozi vdrli v nemške postojanke ob poti od Conde Herpyja proti griču 145 in se polastili herpyjskega mlina. V vsem tem okoliščju je bil nemški odpor posebno srđit. Francozje so zajeli nad 2000 mož ter 9 topov in veliko strojnic. Vzhodno Rechia so Francozi svoj jutranji uspeh v okolici Amblyja in Fleuryja dokončali. Našelo se je 105 ujetnikov, med njimi 6 častnikov, med temi en italijanski častnik.

Zahajemo to iz nemških in hrvatskih listov. Odstopila je od svoje stare zahteve po neomejeni vladni na Jadrani. S tem najnovijem stališčem in kaptulacijo Bolgarske se omogočuje tudi bodoča ureditev stvari na Balkanu, kjer so poprej strašile imperijalistične sanje italijanske in Bolgarske, da bodo tudi nadalje zapreka proti trajnemu miru. Kar pripoveduje tu z. Cerny, se bistveno strinja z izjavami dr. Trumbića v razgovoru z uredništvom lista „Journal de Geneve“. Glasom tega poročila je izrazil dr. Trumbić svoje popolno zadovoljstvo z uspehi političnih konferenc v Rimu. Očividna Italija da s simpatičnim interesom motri, kako se ustvarja Jugoslavija. Glede vprašanja področij je rekel dr. Trumbić, da se reši na mirovni konferenci na podlagi narodnostnih načel in z ozirom na življenske interese obeh dežel, Jugoslavije in Italije.

Tako Cerny in Trumbić. Mi pa se bojimo, da se glede Italije prvi vda predalekosežnemu optimizmu, a drugi da je malo preveč cenil prijazne oblike in lepe besede v Rimu. Med življenske interese Jugoslavije spada gotovo tudi bodoči položaj Trsta. In ravno z ozirom na to vprašanje dobivamo mi te zadnje dni vrise, ki nas zelo svari pred preveliko zaupljivostjo. Tu bo treba velike pazljivosti in odločnih besed in dejanj, če ne utegne priti zelo hudo presenečenje.

Tudi med našinci nam utegne kdo očitati, da segamo predaleč v svojem pesimizmu, da smo prečrnogledi in prenezaupljivi, češ, da so dogodki počeli tudi Italijo, da se mora brzdati in da mora odnehati od svojih prvotnih pretiranih aspiracij, ki bi se mogle uresničiti le na škodo naše bodoče države. Pred vsem nas opozarjajo, da je vendar Italija zavzela tistega Wilsona, ki hoče božiče razmerje med narodi urediti na nacionalnem principu, ki izključa, da bi le pod slovenskega ozemlja odcepili od tiste narodne skupnosti, ki jej pripada po narodnosti svojega naseljenja. Vse prav, vse lepo. Saj verujemo radi, da očiteljna Italija s simpatijo spremlja ustvarjanje jugoslovanske države. Ali, te simpatije nam ne zadoščajo, nam ne morejo dati pomirjenja, dokler ne vemo, kako si Italija misli meje te jugoslovanske države tu na jugu-zapadu: ali ne bo hotela ravno s sklicevanjem na narodnostni princip zahtevati del teh naših pokrajin? Saj je — n. pr. — nedavno temu neki črni Orsini v dunajski „Neue Freie Presse“ tudi z nekako simpatijo govoril o stremljenju Jugoslovancev po samostojnem življenju. Obenem pa je prišel s čudnim predlogom. Menil je, da je — v Rusiji mnogo in številnih kolonij. Ta ozemlja je ponudil Jugoslovancem, dočim bi se nemški kolonisti povrnili semkaj, da bi zasedli naše kraje in tako zagotovili nemškemu narodu pot do Adrije. Ne omenjamo tega predloga zato, češ, ker za jeličemo za resnega, kajti prihajati more le od človeka, ki mu je nekaj v neredu, tam gori v „gornjem nadstropju“. Pa imamo ni absolutne gotovosti, da italijanski državniki ne mislijo tudi na to, da bi svoje simpatije do Jugoslavije skušali udeležiti tako, da bi nam tu dol odzveli in nas hoteli odškodovati — drugje, na drugih mejah?

Naš skepticizem opravičujejo — kakor smo že omenili — tudi pojavi iz tabora naših Italijanov. Saj nočemo trditi, da bi bil n. pr. naš Pittoni v kakih zvezah z italijanskimi državniki, da že kaj v, in da na to opira svojo sedanjno agresivno taktiko nasproti primorskim Slovincem; prav pa vemo prav za gotovo, da imajo v Italiji prav lina usesa za take akcente in da bi se v odločilnem trenutku prav radi sklicevali na tisto sedaj italijanstvo našega ozemlja, kakor je sedaj Pittoni razglašal v svet.

Naša nezaupljivost ne izhaja iz pretiranega črnogledstva. Saj tudi ne trdimo, da je absolutno gotovo, češar se mi — bojimo. In če prihodnji dogodki dokažejo, da naša bojazen ni bila upravičena — kdo bo veseljeji od nas? Le svariti hočemo k opreznosti in pozornosti in pred pretirano zaupljivostjo. Kdor hoče imeti mir, se mora pripravljati za boj. Tak je položaj tudi za nas; če se hočemo izogniti nevarnosti, moramo biti pravčasno pripravljivi za boj proti njej! Pripravljeni moramo biti, da glas in zahteva našega naroda v velikem trenutku padeta na tehtnico mirovne konferencie z vso svojo težo; za zedinjenje vseh delov naroda! Proti severni meji vse, kar je neseča in na južno-zapadni — tudi!

Belgijsko uradno poročilo. 25. okt. — Operacije flandrske armadne skupine se nadaljujejo z dobrim uspehom. Na belgijski fronti je sovražnik razvijal artiljerijsko in strojniško delovanje. Davi sta desno francosko in levo angleško krilo izvršila delni napad med Lysom in Skaldo. Vzhodno Courtraija so se vkljub srđitemu sovražnemu odporu francoske čete polastile zultske planote in zapadnih robov pristave Blaunpott. Porinile so svojo fronto do ceste Wareghem—Ansegheem. Angličke čete so zavzele Engonghem in Coleghem ter prodirale dalje v smeri proti Skaldi.

Angleško uradno poročilo. 25. okt. zvečer. — Zjutraj so naše čete prodirale dalje na bojni fronti južno Skalde. Vzeli smo Someries in Querenang in dospeli do železniške proge Le Quesnoy—Valenciennes severno zapadno Le Quesnoya do vzhodno Mainga. Tekom popolnove dneva smo na tej fronti odbili različne protinapade. Tekom dvodnevnih bojev 23. in 24. oktobra so prva, tretja in četrta angleška armada na sambreski in skaldski fronti zajele 9000 mož in uplenile 150 topov. Severno Valenciennes, smo očistili vasi Bruille in Buridon (?) sovražnih zadnjih čet.

Mezopotamsko bojišče 25. okt. — 18. t. m. so bile naše čete v stiku s turškimi močmi, ki brajmo močno postojanko povprek čez Tigris, pri Talcu, na kraju, kjer reka teče skozi Džabe Hamrin. 23. oktobra se je sovražnik pod zaščito teme umeknil proti severu na mali Zab, za petami zasledovan po naših četah. Naše bojne sile, ki operirajo po glavni cesti proti Mosulu preko Kerkuka, so 18. t. m. preneale turško konjenico iz Tanka, zaleto 20 mož ter so 24. oktobra nahajale 4 milje od Kerkuka.

Ameriško uradno poročilo. 25. oktobra. — Na verdujski fronti se je včeraj nadaljevala bitka vzhodne Moze z veliko srđitostjo. Naše čete so razširile svojo važno pridobitev južno ceste Consensoy proti Dannvillersu in zasedle ornontski gozd popolnoma. Danes je sovražnik ponovno izvajal z močnimi močmi protinapade na fronti Ormont do estrayskega gozda. Oasiravno jih je podpiral artiljerijski in strojniški ogenj, so bili nemški napadi odbiti s posebno težkim izgubami. Samo v belleujskem gozdu se jim je posrečilo, da so nekoliko porinili nazaj naše črte. Ko so se trije napadi izjalovili ob odporu naših čet, nas je prišlo četrta napad, da smo se umeknili od vzhodne fronte tega gozda. Sovražne čete so poizkušale predreti našo postojanko severozapadno belleujskega gozda, pa smo jih po težkem boju, ki je trajal ves dan, pognali nazaj. Zapadno Moze so naše čete vkljub odločnemu odporu zavzele grič severovzhodno Grandpreja in vdrl v južni del bourgojskega gozda.

Sporočitev nemškega odgovora Ameriki. BEROLIN, 27. (Kor.) Kakor poročajo listi, je bil nemški odgovor predsedniku Wilsonu snoči odposlan v Švicu. „Vorwärts“ meni, da ima nota najbifz namen, da bi se nadaljevala pogajanja.

Italija in Jugoslovansko vprašanje.

V „Češki Straži“ je napisal slavist Adolf Cerny članek pod naslovom „Slovanske perspektive v posodni uri“. Razpravlja o vseh slovanskih narodih po vrsti, kako se bodo vedli v tem usodepolnem trenutku in dobe-li vsak svojo svobodo? O jugoslovanskem vprašanju pravi: Reševanje jugoslovanskega vprašanja je bilo po Tizinem neuspehu močje odloženo — in v sled mirovne ponudbe se odloži z ostalimi vprašanji tja, kamor spada po predlogih poljskih, čeških in jugoslovanskih poslancev: na mirovni kongres. „Kjer morajo naši narodi nastopiti po svojih poslancih kot sodeležniki, ki se pogajajo in odločajo o svoji usodi. Ker so si avstrijske vlade prizadevale, da bi z reševanjem jugoslovanskega vprašanja izza kalis omejitve uresničenje zahtev jugoslovanske deklaracije, so dovedle Jugoslovance do uverjenja, da ni več koristno braniti te deklaracije. Ako Avstro-Ogrska ni priznala, da je potrebno zadovoljiti jugoslovanski težnji po zedinjenju, pa je početkom septembra priznala Italija, kakor do-

nec Pittoni v svojem govoru v delegaciji s popolnim preziranjem obstanka Slovencev; tako nam je povedala izjava soveta trgovske in obrtne zbornice in tako nam je te dni naravnost kričal socialnodemokratski „Lavoratore“. Roke proč od Trsta! Tu smo gospodarji mi, tu imamo samo mi besedo, samo imamo pravico do — samoodločbe! Vse te izjave in pojavi od italijanske strani zahtevajo od nas ukazujoče, da se moramo odlašati tudi mi! Naravnost samoubijalna bi bila torej taktika, pa kateri bi se mi ponižno molčeč stiskali v kot, ko drugi glasno govore in zahtevajo! In to posebno še ob vprašanju položice, ki je neprecenljive pomembnosti za ves naš narod in naravnost življensko vprašanje za naš tukajšnji živelj, ki je po svojem številu, svoji zavzetosti in svoji politični zrelosti pač vreden drugačne usode, nego mu jo pripravljajo naši sicer politično ne se organizirani, a vendar zelo glasni sodeležani druge narodnosti.

Posledice vojne. Socialistična „Nepszava“ piše: Izgubili smo vojno? (Tako je narečel prof Tisza priznal v ogrskem parlamentu). To pomenja, da smo zastojni žrtvovali milijon naših sinov, da so nam zastojni otehi skoro 30 milijard kron, da je zastojni propadlo zdravje naše dežele, da so zastojni zastupili vse nas, ki delamo, da so zastojni porušili mir stošišočev rodbin — obstanek milijonov! Ali, kako dolgo bosta še trpela dežela in narod, kako dolgo bodo še trpeli delavci in pristajši demokracije? Zalostno je bilo, da se v vsem ogrskem parlamentu ni našel niti en človek, ki bi bil temu človeku (Tiszi) zadržal v grlu besedo, tisto besedo, ki bo le večala v inozemstvu mrzino proti nam, ki bo le kvarila nade do miru in deževala pogoje za mir. Ogrski parlament ploška Tizzinemu govoru. Tako se Ogrska pripravljaja na mir po Wilsonovih načelih!...

L'Italianità del „Lavoratore“. I giornali ufficiali e molti non ufficiali, fino a ieri umilissimi servitori dei signori di Vienna e dei magnati di Budapest, abbenché se non nell' intimo almeno alla superficie mutato frastuono in ciò che riguarda i diritti del popolo, pure ogni qual volta toccano nei loro discorsi il problema di Trieste lo toccano così maldestramente da lasciar in tutti scorgere che la loro anima oggi vermiciata di modernismo è nell' essenza quella che abbiamo conosciuto nel passato. Gli articoli di questi giornali riboccano sempre di paroloni che dovrebbero, secondo il loro desiderio, colorire in date tinte le passate, le presenti e le future condizioni di Trieste. Sono queste, quasi tutte, scritte abboracciate con più o meno astuto intralciamento di falsi principi e d' imposture, sono scritte che rilevano dei ciurmadori grossolani legati per interessi non sempre nominabili a quel brano di dieci sbrani conosciuti il nome di vecchia Austria. Anche nella nostra città non mancano di questi speculatori, infatti ve ne sono di quelli che innegano gli alti papaveri blasonati della Consulta della Camera di Commercio e le loro „dichiarazioni“ ispirate all' amore per l' avvenire „economico“ di Trieste. Eh, l' economia deve entrarci dappertutto, se non c' è bisogna crearla! Ma non sono i soli, abbiamo anche i socialisti della cosiddetta „maggioranza“ con alla testa il loro organo „Il Lavoratore“ che si prendono a cuore l' economia della città facendoci balenare gli utili e le delizie di una repubblica — cuscinetto. In un articolo comparso in questi giorni, quei signori se la prendono con i socialisti jugoslavi perché condividono certe idealità della loro nuova nazione la Jugoslavia, idealità che noi italiani non possiamo proibire; ognuno può pensare ciò che vuole e se nel turbino di pensieri è di speranze per la grandezza della loro nazione alcuni jugoslavi inquadrono qualche altra più rosea e di discussa logica non per questo intendiamo imitare i gridi delle oche capoline. Così, è così il problema di Trieste e delle altre terre italiane forma uno dei compiti del prossimo Congresso per la pace, e noi sappiamo che in quel congresso ci saranno degli uomini che sapranno tutelare meglio di noi i nostri interessi. Su quel tappeto verranno decise le nostre sorti! Il „Lavoratore“, che meglio di certi statisti austriaci conosce i segni del tempo, vede con sgomento avvicinarsi la fine della sua potenza, quella fine che porterà seco la resa dei conti; eccolo quindi novelle aruspice sgabbiare per l' occasione una italianità d' ignota provenienza e lanciare agli jugoslavi il grido: Giù le mani! grido preceduto da alcuni sonori Noi Italiani! Ed ora una domanda: possono i messeri del „Lavoratore“ reputarsi italiani? Finché vengono le loro concioni a base di „Noi socialisti“, pazienza, vi sono tanti modi d' interpretare il socialismo, come vi sono tanti per interpretare il Cristianesimo — anche i seguaci di Domènico di Guzman lo interpretavano a modo loro — ma da questa affermazione a quella di „noi italiani“ c' è un bel divario! Fortunatamente tanto al di qua quanto al di là degli attuali confini politici l' italianità di questi signori che oggi dirigono la maggioranza del locale partito socialista è ben conosciuta e convenientemente valutata. Chi non ricorda che da anni e anni a Trieste non v' era cosa che non prendesse colore politico: una nomina, un provvedimen-

to, una parola, un gesto, tutto offriva il destro aiudici o meglio dittatori socialisti per scagliarsi contro quegli uomini che rappresentavano l' anima italiana della città. Perfino l' acqua del Timavo poteva servire allo scopo! Noi non abbisognamo di certo della testa di Medusa per far impietrire questi nuovi, non chiamati difensori della nostra nazionalità, a loro basta uno specchio; le immagini di ieri sono quelle d' oggi! Signori della maggioranza socialista, tenetevi bene a mente che italianità e repubblica — cuscinetto triestino sono cose che fanno a pugni. La nostra Nazione esiste, e una repubblica — cuscinetto si potrebbe, forse per autodecisione dei resti del popolo basco, costituirla all' angolo della Baja di Biscaglia, a cavaliere della frontiera franco-ispana. E' inutile agglomerare magnifiche parole e parolacci di commerci fiorenti: una città con dogane, poste, ferrovie e forse polizie italiane, tedesche, ungheresi, croate, e che so io, somigliante a quella ideata dal cav. dott. Dompieri — che a quanto sembra indovino i progetti in fermentazione nei cervelli zudecchiani — potrebbe benissimo sorgere sulle rive del Niger o del Congo. L' avvenire di Trieste è troppo serio per essere risolto da certe chiacchiere, quasi sempre fuori di posto e gettate là con l' intenzione di seminare la diffidenza fra i due popoli, che proprio ora più che mai hanno bisogno della inaggior calma e della reciproca fiducia nell' attesa di quegli avvenimenti che decideranno di tante questioni si intimamente legate alla loro vita.

Per ora rallegriamoci che il tanto atteso organo portavoce della nostra nazionalità vedrà fra breve la luce; a lui quindi il diritto di parlare in nome di „noi italiani“.

Ljubljana, 25. oktobra.

Oglas Narodnega Sveta.

Mnogi priporočajo, naj se drži papirnati denar doma, kakor češ, da je bolj varno ga obdržati doma, kakor ga naložiti v hranilnico. To mnenje je popolnoma napačno. Naj se zgodi z avstrijskim papirnatim denarjem karšibodi, je immogo bolj varno, ako je naložen denar v kaki zanesljivi hranilnici, kakor da leži doma v skrini.

Pozivljamo torej slovensko prebivalstvo v njegovem lastnem interesu, da ne obdrži papirnatega denarja doma, ampak da ga naloži v dobro stoječ slovenske zavode. Tudi ves drugi denar, ki je imogoče kje drugje naložen, naj se izroči slovenskim denarnim zavodom.

Dr. Anton Korošec, predsednik.

Domače vesti.

Važen sestanek zaupnikov sklicen v Čitalnico za torek, 29. t. m., ob 8 zvečer. — Dr. Wilfan. † Dr. Ferdo Perhavec. In zopet je uselnil svet naš vrta naše jugoslovanske inteligence. Dr. Ferdo Perhavec, e. kr. sodni askvultant, starešina akad. fer. društva „Balkan“, ser član raznih drugih narodnih društev, ponos svojih dragih — ni za več med nami! Neusmiljeno zahteva ta strašna vojna svoj tribut: ne le na bojnem polju, tudi v zaledju šteje na stošišoč svojih žrtev. Svetovna vojna se bliža svojemu koncu, zarja novega življenja, svobode se poraja iz tmine, prost postaja naš narod, katerega je naš Ferdo tako goreče ljubil. Kot dijak zaveden in parljiv delavec na narodnem polju, vedno na svojem mestu, narodu svojemti je posvetil vse svoje moči. Zal, le prerano je moral prenehati svoje delovanje. V cvetu svoje mladosti, 28 let star, je preminil. Posebno gorečnost je kazal dr. Perhavec pri izobraževanju naroda. Ustanavljanje ljudskih knjižnic v Trstu in okolici spada v delokrog tržaškega akademičnega društva „Balkan“, in tu je pokojni Ferdo razvil vse svoje zmožnosti in znanje. Z vso vneto se je oprijel tega za povzdigo ljudske izobrazbe teli potrebnega delovanja. S poljudnimi predavanji in članki, ki jih je priobčeval, je kazal ljudstvu pot, po kateri pride do izobrazbe in vrljave. Ali ne samo v javnosti, tudi v dijaškem društvu je dr. Perhavec zastopal stališče, da se mora dijak, četudi akademik, vedno izobraževati, da zadosti sebi in svojemu poklicu: narodni prosveti. — Tik pred vojno je dokončal naš Ferdo svoje študije in se posvetil sodni stroki. Vojna z vsemi svojimi strahotami je njegovu zdravju izpodkopala, začel je bolehati, in ko je nastopila strašna morilka, španska mrzlica, ji telena odprna sila ni bila kos; podlegel je. — Odkritorskega in dobrega tovariša je tržaško jugoslovansko dijaštvo izgubilo v dr. Ferdu Perhavcu. Težko ga bo pogresalo, a ostane mu zavest, da doseže svoj smoter le na poti, ki jo je hodil pokojni tovariš. Ohranilo mu bude trajen in časten spomin. Njegovi družini globoko sožalje! Balkanovec.

Razne politične vesti.

Italijani v Avstriji in samoodločba narodov. Zeit“ je doznala, da avstrijski Italijani ne bodo pesnemali zglede drugih avstrijskih narodov ter da ne sestavijo Narodnega Sveta, marveč da hečejo čakati z novo politično organizacijo, ker se njihovi soplemenjaki se nahajajo v ožjem in širšem vojnem področju. — Ta sklep italijanskih poslancev izražen sedaj tudi v parlamentu, bi utegnila marsikaterega našincev zavesti do povsem krivih zaključkov. V smeri namreč: Če oni mirujejo za sedaj, se moremo tudi mi vzdržati razpravljanj o vprašanjih, ki se tičejo bodočega razmerja med obema plemenoma, ali če hočete: nju bodoče skupne usode! Dozvedno bi bil tak zaključek pravilen; v resnici pa ne. Kajti vidimo, kako Italijani zadnje dni tudi brez formalne politične organizacije pridno in na izdaten način razpravljajo naše tržaško vprašanje in sicer s tendenco — naravnost nevarno za bodoči položaj slovenskega življa na tem ozemlju. Razpravljajo s stališčem, ki se niti ne menj za obstanek Slovanov. Formalno se sicer niso se organizirali za borbo za izvedbo pravice tukajšnjih Italijanov do samoodločbe, faktično pa že reklamirajo to pravo — samo za se! V zvezi dejstvu, da Slovani tvorijo v Trstu veliko manjšino, v Primorju pa večino. Nam primorskim Slovanom ne priznavajo nikake pravice do sodeležanja na določanju bodočega položaja tega mesta in njegovega zaledja. Tako nam je govoril italijanski socialnodemokratske posla-

mento, una parola, un gesto, tutto offriva il destro aiudici o meglio dittatori socialisti per scagliarsi contro quegli uomini che rappresentavano l' anima italiana della città. Perfino l' acqua del Timavo poteva servire allo scopo! Noi non abbisognamo di certo della testa di Medusa per far impietrire questi nuovi, non chiamati difensori della nostra nazionalità, a loro basta uno specchio; le immagini di ieri sono quelle d' oggi! Signori della maggioranza socialista, tenetevi bene a mente che italianità e repubblica — cuscinetto triestino sono cose che fanno a pugni. La nostra Nazione esiste, e una repubblica — cuscinetto si potrebbe, forse per autodecisione dei resti del popolo basco, costituirla all' angolo della Baja di Biscaglia, a cavaliere della frontiera franco-ispana. E' inutile agglomerare magnifiche parole e parolacci di commerci fiorenti: una città con dogane, poste, ferrovie e forse polizie italiane, tedesche, ungheresi, croate, e che so io, somigliante a quella ideata dal cav. dott. Dompieri — che a quanto sembra indovino i progetti in fermentazione nei cervelli zudecchiani — potrebbe benissimo sorgere sulle rive del Niger o del Congo. L' avvenire di Trieste è troppo serio per essere risolto da certe chiacchiere, quasi sempre fuori di posto e gettate là con l' intenzione di seminare la diffidenza fra i due popoli, che proprio ora più che mai hanno bisogno della inaggior calma e della reciproca fiducia nell' attesa di quegli avvenimenti che decideranno di tante questioni si intimamente legate alla loro vita.

Per ora rallegriamoci che il tanto atteso organo portavoce della nostra nazionalità vedrà fra breve la luce; a lui quindi il diritto di parlare in nome di „noi italiani“.

Ljubljana, 25. oktobra.

Oglas Narodnega Sveta.

Mnogi priporočajo, naj se drži papirnati denar doma, kakor češ, da je bolj varno ga obdržati doma, kakor ga naložiti v hranilnico. To mnenje je popolnoma napačno. Naj se zgodi z avstrijskim papirnatim denarjem karšibodi, je immogo bolj varno, ako je naložen denar v kaki zanesljivi hranilnici, kakor da leži doma v skrini.

Pozivljamo torej slovensko prebivalstvo v njegovem lastnem interesu, da ne obdrži papirnatega denarja doma, ampak da ga naloži v dobro stoječ slovenske zavode. Tudi ves drugi denar, ki je imogoče kje drugje naložen, naj se izroči slovenskim denarnim zavodom.

Dr. Anton Korošec, predsednik.

Domače vesti.

Važen sestanek zaupnikov sklicen v Čitalnico za torek, 29. t. m., ob 8 zvečer. — Dr. Wilfan. † Dr. Ferdo Perhavec. In zopet je uselnil svet naš vrta naše jugoslovanske inteligence. Dr. Ferdo Perhavec, e. kr. sodni askvultant, starešina akad. fer. društva „Balkan“, ser član raznih drugih narodnih društev, ponos svojih dragih — ni za več med nami! Neusmiljeno zahteva ta strašna vojna svoj tribut: ne le na bojnem polju, tudi v zaledju šteje na stošišoč svojih žrtev. Svetovna vojna se bliža svojemu koncu, zarja novega življenja, svobode se poraja iz tmine, prost postaja naš narod, katerega je naš Ferdo tako goreče ljubil. Kot dijak zaveden in parljiv delavec na narodnem polju, vedno na svojem mestu, narodu svojemti je posvetil vse svoje moči. Zal, le prerano je moral prenehati svoje delovanje. V cvetu svoje mladosti, 28 let star, je preminil. Posebno gorečnost je kazal dr. Perhavec pri izobraževanju naroda. Ustanavljanje ljudskih knjižnic v Trstu in okolici spada v delokrog tržaškega akademičnega društva „Balkan“, in tu je pokojni Ferdo razvil vse svoje zmožnosti in znanje. Z vso vneto se je oprijel tega za povzdigo ljudske izobrazbe teli potrebnega delovanja. S poljudnimi predavanji in članki, ki jih je priobčeval, je kazal ljudstvu pot, po kateri pride do izobrazbe in vrljave. Ali ne samo v javnosti, tudi v dijaškem društvu je dr. Perhavec zastopal stališče, da se mora dijak, četudi akademik, vedno izobraževati, da zadosti sebi in svojemu poklicu: narodni prosveti. — Tik pred vojno je dokončal naš Ferdo svoje študije in se posvetil sodni stroki. Vojna z vsemi svojimi strahotami je njegovu zdravju izpodkopala, začel je bolehati, in ko je nastopila strašna morilka, španska mrzlica, ji telena odprna sila ni bila kos; podlegel je. — Odkritorskega in dobrega tovariša je tržaško jugoslovansko dijaštvo izgubilo v dr. Ferdu Perhavcu. Težko ga bo pogresalo, a ostane mu zavest, da doseže svoj smoter le na poti, ki jo je hodil pokojni tovariš. Ohranilo mu bude trajen in časten spomin. Njegovi družini globoko sožalje! Balkanovec.

Razne politične vesti.

Italijani v Avstriji in samoodločba narodov. Zeit“ je doznala, da avstrijski Italijani ne bodo pesnemali zglede drugih avstrijskih narodov ter da ne sestavijo Narodnega Sveta, marveč da hečejo čakati z novo politično organizacijo, ker se njihovi soplemenjaki se nahajajo v ožjem in širšem vojnem področju. — Ta sklep italijanskih poslancev izražen sedaj tudi v parlamentu, bi utegnila marsikaterega našincev zavesti do povsem krivih zaključkov. V smeri namreč: Če oni mirujejo za sedaj, se moremo tudi mi vzdržati razpravljanj o vprašanjih, ki se tičejo bodočega razmerja med obema plemenoma, ali če hočete: nju bodoče skupne usode! Dozvedno bi bil tak zaključek pravilen; v resnici pa ne. Kajti vidimo, kako Italijani zadnje dni tudi brez formalne politične organizacije pridno in na izdaten način razpravljajo naše tržaško vprašanje in sicer s tendenco — naravnost nevarno za bodoči položaj slovenskega življa na tem ozemlju. Razpravljajo s stališčem, ki se niti ne menj za obstanek Slovanov. Formalno se sicer niso se organizirali za borbo za izvedbo pravice tukajšnjih Italijanov do samoodločbe, faktično pa že reklamirajo to pravo — samo za se! V zvezi dejstvu, da Slovani tvorijo v Trstu veliko manjšino, v Primorju pa večino.

